

ภาคผนวก

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายเวฮาซัน โตะฮิเล นักวิชาการสาธารณสุข 8 ว.(ด้านบริการวิชาการ)
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอยะรัง
2. นางพรณวดี อาแวนิ นักวิชาการสาธารณสุข 8 ว.(ด้านบริการวิชาการ)
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอยะรัง
3. นางพิไลพร แก้วเขียว พยาบาลวิชาชีพ 7 กลุ่มงานพยาบาล
ห้องคลอด โรงพยาบาลยะรัง
4. นายธรรมศักดิ์ มุสตาฟา เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข 7
ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลเกาะมาวี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
5. นางควนอาชียะห์ แซแร เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน 6
ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลเกาะมาวี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ภาคผนวก ข
ตำแหน่งสื่อราชการ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ที่ ศธ. 0521.2.0707/44

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

2 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน คุณพรณวดี อาแวนิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางอามีเนาะ หมัดเส็น นักศึกษาปริญญาโท สาขาสร้างเสริมสุขภาพ ภาควิชาพลศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีผล
ต่อการใช้บริการการคลอดกับผดุงครรภ์โบราณของมารดาไทยมุสลิม กรณีศึกษา ตำบลเกาะมาวี อำเภอยะรัง
จังหวัดปัตตานี โดยมี ดร.สุชาดา ฐิติระวีวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาและ
ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของเครื่องมือการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงเครื่องมือและใช้ในการเก็บข้อมูล
ทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ สุขนันทพงศ์)

หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา

ภาควิชาพลศึกษา

โทร. 0-7331-3094

โทรสาร. 0-7331-3094

ที่ ศธ. 0521.2.0707/44

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

2 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน คุณพิไลพร แก้วเขียว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางอามีเนาะ หมีคเต็น นักศึกษาปริญญาโท สาขาสร้างเสริมสุขภาพ ภาควิชาพลศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีผล
ต่อการใช้บริการการคลอดกับหญิงครรภ์โบราณของมารดาไทยมุสลิม กรณีศึกษา ตำบลมะมาวี อำเภอยะรัง
จังหวัดปัตตานี โดยมี ดร.สุชาติา จูติระวีวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาและ
ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของเครื่องมือการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงเครื่องมือและใช้ในการเก็บข้อมูล
ทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ สุขนันทพงศ์)

หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา

ภาควิชาพลศึกษา

โทร. 0-7331-3094

โทรสาร. 0-7331-3094

ที่ ศธ. 0521.2.0707/44

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

2 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน คุณธรรมศักดิ์ มุศตาฟา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางอามีเนาะ หมิดเต็น นักศึกษาปริญญาโท สาขาสร้างเสริมสุขภาพ ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการการกลอดคอกับผดุงครรภ์โบราณของมารดาไทยมุสลิม กรณีศึกษา ตำบลเมาะมาวี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี โดยมี คร.สุชาคา จูติระวีวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาและ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของเครื่องมือการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงเครื่องมือและใช้ในการเก็บข้อมูล ทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ สุขนันทพงศ์)

หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา

ภาควิชาพลศึกษา

โทร. 0-7331-3094

โทรสาร. 0-7331-3094

ที่ ศธ. 0521.2.0707/44

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

2 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน คุณค่วนอาชีวะห์ แซแร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางอามีเนาะ หมิดเต็น นักศึกษาปริญญาโท สาขาสร้างเสริมสุขภาพ ภาควิชาพลศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีผล
ต่อการใช้บริการการคลอดกับผดุงครรภ์โบราณของมารดาไทยมุสลิม ภูมิศึกษาดำบลมะมาวี อำเภอยะรัง
จังหวัดปัตตานี โดยมี ดร.สุชาดา ฐิตระวีวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ
จึงใคร่ขออนุญาตจากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาและ
ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของเครื่องมือการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงเครื่องมือและใช้ในการเก็บข้อมูล
ทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ สุขนันทพงศ์)

หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา

ภาควิชาพลศึกษา

โทร. 0-7331-3094

โทรสาร. 0-7331-3094

ที่ ศธ. 0521.2.0707/44

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

2 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน คุณเวชชาชัน โตะฮิล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางอามีเนาะ หมิดเต็น นักศึกษาปริญญาโท สาขาสร้างเสริมสุขภาพ ภาควิชาพลศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีผล
ต่อการใช้บริการการคลอดกับหญิงครรภ์โบราณของมารดาไทยมุสลิม กรณีศึกษา ตำบลเกาะมาวี อำเภอยะรัง
จังหวัดปัตตานี โดยมี ดร.ศุชานดา จูติระวีวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ
จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาและ
ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของเครื่องมือการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงเครื่องมือและใช้ในการเก็บข้อมูล
ทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ สุขนันทพงศ์)

หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา

ภาควิชาพลศึกษา

โทร. 0-7331-3094

โทรสาร. 0-7331-3094

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ค

แนวคำถามการสัมภาษณ์ แนวทางการสังเกต

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติชีวิต ความคิดและความเชื่อ

1. ถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา เป็นมาอย่างไรถึงได้มาอยู่ที่นี่ ทำไมตัดสินใจย้ายมาอยู่ที่นี่
2. คำถามเกี่ยวกับสุขภาพ ทุกวันนี้ดูแลสุขภาพอย่างไร ถ้าเจ็บป่วยไปรักษาที่ไหน
3. ท่านฝากครรภ์กับใคร มีการทำอะไรบ้าง อย่างไร ทำไมถึงเลือกฝากครรภ์กับสถานที่หรือบุคคลนั้น
4. ท่านมีการทำพิธีกรรมตามความเชื่อของท่านในขณะที่ตั้งครรภ์หรือไม่ อย่างไร เมื่อทำแล้วรู้สึกอย่างไร
5. ท่านมีการทำพิธีกรรมตามความเชื่อของท่านในขณะที่คลอด ขณะคลอด และหลังคลอดหรือไม่ อย่างไร เมื่อทำแล้วรู้สึกอย่างไร
6. ขณะคลอด ขณะคลอด และหลังคลอด ญาติหรือผู้ใกล้ชิดสามารถเข้าไปดูแลท่านได้หรือไม่ อย่างไร
7. ท่านได้รับการดูแลจากผู้ทำคลอด ขณะคลอด ขณะคลอด และหลังคลอด อย่างไรบ้าง
8. ระหว่างที่เด็กคลอดจนถึงคลอดรก ผู้ทำคลอดได้ทำอะไรบ้าง อย่างไร
9. หลังคลอดเด็กได้ทำพิธีกรรมทางศาสนาหรือไม่ อย่างไร
10. ผู้ทำคลอดได้แนะนำการปฏิบัติตนหลังคลอดหรือไม่ อย่างไร และท่านทำตามคำแนะนำหรือไม่
11. ผู้ทำคลอดมีบริการหลังทำคลอดหรือไม่ อย่างไร
12. เหตุผลสำคัญที่ท่านเลือกใช้บริการการคลอดกับผดุงครรภ์โบราณ
13. ความรู้สึกของท่านหลังจากใช้บริการการคลอดกับผดุงครรภ์โบราณ

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว

1. สมาชิกในครอบครัวมีใครบ้าง มีความสัมพันธ์กันอย่างไรปัจจุบันอยู่ที่ไหนบ้าง
2. ครอบครัวนี้มีพื้นเพมาจากไหน
3. ญาติพี่น้องที่ใกล้ชิด มีใครบ้าง มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
4. เพื่อนบ้านในชุมชนความสัมพันธ์ครอบครัวอย่างไร มีการช่วยเหลือกันหรือไม่ อย่างไร
5. คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลสมาชิกในครอบครัวอย่างไร
6. ใครเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในครอบครัว อย่างไร
7. บทบาทของสมาชิกครอบครัวแต่ละคน ใครทำอะไรบ้าง อย่างไร
8. ผู้มีอำนาจตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ภายในบ้านคือใคร
9. คนในครอบครัวมีบทบาททางสังคมในชุมชนหรือไม่อย่างไร

10. ครอบครัวของท่านร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือไม่ อย่างไร
11. การคมนาคมของคนในครอบครัวเป็นอย่างไร ใช้ยานพาหนะอะไร
6. เมื่อคนในครอบครัวเจ็บป่วย ใช้วิธีการใดแก้ปัญหา
7. สมาชิกในครอบครัวของท่านเคยไปใช้บริการรักษาโรคที่โรงพยาบาลหรือสถานอนามัยหรือไม่ และท่านรู้สึกอย่างไรบ้างต่อการบริการของโรงพยาบาลหรือสถานอนามัย
8. ท่านคิดว่าการคลอดเป็นปัญหาค้านสุขภาพของครอบครัวหรือไม่ อย่างไร
9. ในหมู่บ้านที่ท่านอาศัยอยู่มีบริการการทำคลอดหรือไม่ ใครเป็นผู้ทำ
10. ในหมู่บ้านที่ท่านอาศัยอยู่มีผดุงครรภ์โบราณหรือไม่ มีกี่คน
11. ระยะทางจากบ้านไปบ้านผดุงครรภ์โบราณ ใช้เวลาเดินทางนานแค่ไหน
12. การเดินทางสะดวกหรือไม่ ใช้พาหนะอะไร
13. รายได้ของครอบครัวมาจากแหล่งใด โดยเฉลี่ยต่อเดือน เพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่เพียงพอทำอย่างไร
14. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปบ้านผดุงครรภ์โบราณ
15. ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการคลอดทั้งหมด เป็นค่าอะไรบ้าง
16. ในอดีตครอบครัวของท่านมีการปฏิบัติหญิงตั้งครรภ์ คลอดและหลังคลอดอะไรบ้าง อย่างไร
21. พิธีกรรม หรือ หลักศาสนา อะไรบ้างที่ยังถือปฏิบัติต่อหญิงตั้งครรภ์ คลอดและหลังคลอด
22. คนในครอบครัว มีบทบาทอย่างไรบ้าง ต่อหญิงตั้งครรภ์ คลอด และคนในชุมชนมีส่วนร่วมและช่วยเหลืออย่างไรบ้าง
23. ใครมีบทบาทในการเลือกใช้บริการการคลอดของคนในครอบครัว
24. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการเลือกใช้บริการการคลอดของคนครอบครัว
25. ท่านคิดว่าองค์กรชุมชนควรมีส่วนในการส่งเสริมการเลือกใช้บริการของมารดาอย่างไร
26. ถ้าคนครอบครัวจะคลอดท่านนึกถึงใคร และทำอย่างไร

แนวคำถามสำหรับการสนทนาและการสัมภาษณ์ อย่างไม่เป็นทางการในกลุ่ม
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำตำบล ผู้นำชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
ผู้นำศาสนา ผอ.ศูนย์สุขภาพชุมชน ผู้สูงอายุในชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุข

การวิจัย เรื่อง **ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการคลอดกับผอ.ศูนย์สุขภาพชุมชนของมารดาไทยมุสลิม
กรณีศึกษา ตำบลเมะมาวี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี**

ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ วัฒนธรรมชุมชน สถานภาพและบทบาททางสังคม
ความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 ระดับการศึกษา
- 1.4 ตำแหน่งและบทบาททางสังคม

2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชน

- 2.1 ชุมชนนี้มีความเป็นมาอย่างไร
- 2.2 ชุมชนมีประเพณีปฏิบัติในอดีตอะไรบ้าง
- 2.3 เหตุการณ์สำคัญในชุมชนที่ผ่านมาอะไรบ้าง
- 2.4 ใครเป็นผู้มีบทบาทในชุมชนหรือบุคคลที่น่าสนใจ มีบทบาทอย่างไร และสมาชิกในชุมชนมีความผูกพันแบบไหน อย่างไร มีอะไรยึดเหนี่ยว
- 2.5 คนในชุมชนทำอาชีพอะไร สัดส่วนอาชีพต่าง ๆ เป็นอย่างไร
- 2.6 ปัจจัยยังชีพที่สำคัญ(ปัจจัยสี่) มาจากแหล่งใด
- 2.7 วิถีชีวิตแต่ละอาชีพของคนในชุมชนเป็นอย่างไร
- 2.8 ฐานะทางเศรษฐกิจภายในชุมชนมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- 2.9 ในแต่ละปี แต่ละเดือน หรือแต่ละวัน ชุมชนมีกิจกรรมอะไรบ้างและมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันอย่างไร
- 2.10 ชุมชนมีกติกากฎเกณฑ์อย่างไรบ้าง(ทั้งที่เป็นประเพณีปฏิบัติเดิมและที่ทำการจัดตั้งขึ้น)

- 2.11 ระบบและระดับการศึกษาในชุมชน
- 2.12 บทบาทชายหญิงต่อโครงสร้างสังคม
- 2.13 ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง
- 2.14 ต้นทุนทางสังคมของชุมชนมีอะไรบ้าง
- 2.15 สุขภาพของชาวบ้านในอดีตเป็นอย่างไรและชาวบ้านใช้วิธีการใดแก้ปัญหา
- 2.16 เมื่อคนในชุมชนเจ็บป่วย ชาวบ้านใช้วิธีการใดแก้ปัญหา
- 2.17 ท่านคิดว่าการกลอดเป็นปัญหาด้านสุขภาพหรือไม่ อย่างไร
- 2.18 มีพิธีกรรม หรือ หลักศาสนา อะไรบ้างที่ยังถือปฏิบัติต่อหญิงตั้งครรภ์ กลอดและหลังกลอด
- 2.19 มีใครบ้างที่เกี่ยวข้องหากมีคนในชุมชนตั้งครรภ์ กลอด และคนในชุมชนมีส่วนร่วมและช่วยเหลืออย่างไรบ้าง
- 2.20 ใครมีบทบาทในการเลือกใช้บริการการกลอดของคนในชุมชน
- 2.21 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการเลือกใช้บริการการกลอดมารดา
- 2.22 ท่านคิดว่าองค์กรชุมชนควรมีส่วนในการส่งเสริมการเลือกใช้บริการของมารดาอย่างไร
- 2.23 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรต่อผู้ให้บริการการกลอด ระบบบริการการกลอด

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

แนวทางการสังเกตเพื่อศึกษาข้อมูล

การวิจัย เรื่อง **ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้การคลอดกับผดุงครรภ์โบราณของมารดาไทยมุสลิม
กรณีศึกษา ตำบลเมะมาวี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี**

.....

1. การสังเกตลักษณะทางกายภาพของชุมชน

- สภาพทั่วไปของชุมชน
- ลักษณะที่ตั้ง
- การตั้งบ้านเรือน
- สถานที่ที่เป็นศูนย์รวมของชุมชน
- ที่ตั้งของบ้านผดุงครรภ์โบราณ หอพื้นที่และแหล่งพึ่งพิงด้านสุขภาพของชุมชน
- สถานที่สาธารณะ

2. การสังเกตลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม

- ผู้นำทางธรรมชาติของชุมชน
- ระบบการปกครอง
- เครื่องช่วยทางสังคม เช่น กลุ่มเครือญาติ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน การช่วยเหลือเกื้อกูลในชุมชน
- ประเพณีหรือพิธีกรรม
- การประกอบอาชีพ
- วิธีการรักษาโรคเมื่อมีการเจ็บป่วย